

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060302

DOM
2018-06-14
Stockholm

Mål nr
P 3841-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-04-04 i mål nr P 1840-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

L.E

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun
952 81 Kalix

SAKEN

Olovligt markarbete på fastigheterna X och Y i Kalix kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Samhällsbyggnadsnämndens i Kalix kommun beslut den 22 mars 2016, dnr 909/2015-BVT, § 57.

Dok.Id 1389145

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L.E har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Samhällsbyggnadsnämndens i Kalix kommun beslut.

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L.E har anfört i huvudsak följande: De vidtagna markåtgärderna har inte lett till en avsevärd ändring av markens höjdläge. Vid nämndens inspektion pågick ett omfattande arbete med att återställa tomten efter att bl.a. rivningsarbeten och en flytt av en byggnad hade genomförts. Markarbetena var omfattande men av temporär karaktär. Det kan inte uteslutas att dessa åtgärder, vilka bl.a. medförde att ett antal jordhögar fanns på tomten, tillfälligt kan ha orsakat förändringar av höjdläget på enstaka ställen. Inom några veckor efter nämndens inspektion var emellertid marken helt återställd och samtliga jordmassor var borttransporterade. Den utredning som underinstanserna har haft tillgång till har inte varit tillräcklig för att avgöra frågorna i målet. Han har vid flera tillfällen påkallat syn på platsen men inte fått gehör för det.

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun har avstått från att yttra sig med anledning av L.Es överklagande.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Samhällsbyggnadsnämnden har i sitt beslut dels förelagt L.E att ansöka om lov för vidtagen markutfyllnad på fastigheten X, dels påfört L.E en byggsanktionsavgift på 6 866 kr 50 öre för att ha påbörjat en markåtgärd som omfattar 130 m² och kräver lov utan att startbesked getts samt dels förelagt L.E att vidta rättelse för vidtagna åtgärder inom allmän plats genom att på fastigheten Storön Y ta bort massor som använts vid anläggandet av infartsväg och gårdsplan, återställa ursprungliga marknivåer och jordarter och plantera för området vanligt förekommande

växtlighet. Frågan i målet är om det finns grund för samhällsbyggnadsnämndens ingripande.

I mål om ingripanden enligt PBL är det tillsynsmyndigheten som ska visa att det finns grund för ingripandet och att beslutet riktats mot rätt adressat. När det gäller byggsanktionsavgift är nämndens utredningsbörda särskilt stor eftersom reglerna om byggsanktionsavgift har en straffrättslig karaktär och bör tolkas restriktivt (se t.ex. MÖD 2016:12). Det innebär att det är nämndens sak att bemöta och, där det är möjligt, motbevisa invändningar som den avgiftsskyldige reser i syfte att undgå ansvar (se t.ex. MÖD 2015:34).

Av utredningen i målet framgår att nämndens bygg- och miljöavdelning genomförde ett tillsynsbesök på grannfastigheten till X den 28 augusti 2015 och då konstaterade att marknivån på X hade ändrats samt att delar av den allmänna platsen på fastigheten Y hade tagits i anspråk för infart och gårdsplan. Frågan om ingripande och byggsanktionsavgift togs enligt vad som framgår av handlingarna upp till sammanträde i nämnden först den 22 mars 2016.

L.E har invänt att marken hade återställts redan några veckor efter tillsynsbesöket och att samtliga jordmassor då hade transporterats bort. Detta påstående har nämnden inte bemött och någon utredning som motbevisar hans uppgifter finns inte. Det går därför inte att med säkerhet bedöma om någon markutfyllnad fanns kvar på X vid tidpunkten för nämndens beslut och om denna i så fall var markklovspliktig.

Nämnden har förelagt L.E i egenskap av fastighetsägare att vidta rättelse avseende åtgärder på den allmänna platsen inom fastigheten Y, trots att han inte äger den fastigheten. L.E har visserligen medgett att han har vidtagit åtgärder på den allmänna platsen, men han har samtidigt gjort gällande att vissa av de vidtagna åtgärderna har avsett renovering av befintliga infartsvägar. Inte heller dessa uppgifter har bemötts av nämnden. Det är inte möjligt att utifrån den utredning som finns i målet dra någon slutsats om L.Es ansvar för den privatisering som har skett inom de utpekade områdena på Y.

Mark- och miljööverdomstolen finner sammanfattningsvis att nämnden inte genom den utredning som finns tillgänglig i målet har visat att den haft grund för sitt ingripande. Beslutet ska därför upphävas i dess helhet.

Mark- och miljööverdomstolen har denna dag även meddelat dom i ett mål om byggsanktionsavgift på fastigheten X (mål nr P 3840-17).

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsråden Ingrid Åhman, referent, och Johan Svensson samt tekniska rådet Mats Kager.

Föredragande har varit Miranda Lymeus.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-04-04
meddelad i
Umeå

Mål nr P 1840-16

KLAGANDE

L.E

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden, Kalix kommun
952 81 Kalix

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Norrbottens län den 14 juli 2016 i ärende nr 403-6024-2016, se bilaga 1

SAKEN

Olovligt markarbete på fastigheterna Kalix X och Y

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen, som inte finner skäl att hålla syn, avslår överklagandet.

Dok.Id 267403

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun (nedan nämnden) beslutade den 22 mars 2016 om följande.

1. Nämnden förelägger L.E att senast en månad efter att beslutet tagits emot söka marklov för vidtagen markutfyllnad inom X.
2. Nämnden utdömer byggsanktionsavgift med 6 866,50 kr för att ha påbörjat en markåtgärd som omfattar 130 m² och kräver lov.
3. Nämnden förelägger L.E att inom sex månader efter att beslutet tagits emot vidta rättelse för vidtagna åtgärder inom allmän plats genom att på fastigheten Y
 - a) ta bort massor som använts vid anläggandet av infartsväg och gårdsplan,
 - b) återställa ursprungliga marknivåer och jordarter samt
 - c) plantera för området vanligt förekommande växtlighet.

L.E överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Norrbottens län (nedan länsstyrelsen) som inte gjorde någon annan ändring än att tidpunkterna då föreläggandena i p. 1 och 3 i beslutet ska vara fullgjorda bestämdes till en respektive sex månader efter den dag beslutet vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

L.E har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat, som det får förstås, att nämndens beslut ska upphävas i sin helhet.

Vad gäller p. 1 i nämndens beslut har han till stöd för sitt yrkande anfört att han inte fyllt mer än 0,5 meter och att det därför inte behövs något marklov, att det var en gammal väg som vuxit igen som renoverades samt att han fått uppgift av en tjänsteman (planingenjör) att tillstånd för detta skulle tas med samfällighetsföreningen (vilket är gjort).

Vad gäller p. 2 har han anfört att han inte fyllt mer än 0,5 meter och att sanktionsavgift därför inte ska utgå.

Slutligen vad gäller p. 3 har han gällande a-b hänvisat till vad som anförts gällande p. 1 och angående c har han anført att det är utfört och att mer sly och gräs kommer.

L.E har även uppgett att han gärna tar en syn på plats och förklarar vad som är utfört om det han har anført inte räcker.

Nämnden har bestritt bifall till yrkandet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen anser att underlaget i form av bl.a. fotografier och kartmaterial är tillräckligt för att pröva målet. Syn behöver därför inte hållas.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut, se bilaga 1.

Mark- och miljödomstolen noterar att nämnden beräknat byggsanktionsavgiften enligt 2016 års prisbasbelopp men att länsstyrelsen funnit att det är 2015 års prisbasbelopp som ska tillämpas vid beräkningen av avgiften med hänvisning till att ärendet inleddes av nämnden år 2015, vilket skulle innebära att miljöskänkionsavgiften skulle varit högre. Länsstyrelsen ändrade dock inte nämndens beslut med anledning av den allmänna rättsgrundsatsen att ett beslut inte kan ändras till den klagandes nackdel. Av 9 kap. 1 § plan- och byggförordningen (2011:338) följer dock att byggsanktionsavgift fastställs med tillämpning av det prisbasbelopp som gäller för det år som beslutet om avgiften fattas. Nämndens beslut om avgift fattades år 2016 och således ska 2016 års prisbasbelopp tillämpas. Den sanktionsavgift som nämnden beslutade om var således korrekt.

I övrigt instämmer mark- och miljödomstolen i länsstyrelsens bedömning. Vad L.E har anført föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Mark- och miljödomstolen finner inte heller att det framkommit skäl för befrielse från byggsanktionsavgift eller för nedsättning av avgiften. Överklagandet ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 25 april 2017.

Tor Holst

Börje Nordström

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Tor Holst, ordförande, och tekniska rådet Börje Nordström deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Elina Andersson.